

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

**ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРІЇ У ПРАКТИКУ:
ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ, ПЕРСПЕКТИВИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**INTEGRATION OF THEORY INTO PRACTICE:
PROBLEMS, SEARCHES,
PROSPECTS IN THE CONTEXT
OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 22 листопада 2024 року)

У двох томах
Том 1

Чернігів 2024

УДК 378.147:[34+159.9+81`243]:341
I-73

Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України (протокол № 14 від 27 грудня 2024 року).

Головний редактор:

Пузирний В. Ф., доктор юридичних наук, професор.

Редакційна колегія:

Аніщенко В. О., доктор педагогічних наук, професор;

Борисов О. О., доктор філологічних наук, професор;

Данильченко Т. В., доктор психологічних наук, професор;

Ніщимна С. О., доктор юридичних наук, професор;

Стівак В. В., доктор філософських наук, доцент.

I-73 Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи в умовах євроінтеграційних процесів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 22 листопада 2024 р.) : у двох томах. Том 1 / голов. ред. В. Ф. Пузирний ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. 429 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації вітчизняних та зарубіжних учених і практиків, здобувачів вищої освіти, що присвячені актуальним питанням професійної підготовки, суспільного управління, проблемам національного та міжнародного права, психолого-педагогічним і соціальним методам роботи з особистістю, особливостям викладання іноземних мов, суспільно-економічним і культурним явищам як в Україні, так і за її межами.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, практиків, здобувачів вищої освіти.

УДК 378.147:[34+159.9+81`243]:341

*За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень
відповідальність несуть автори.*

Демченко Н. ВПЛИВ РЕСУРСНИХ СТОРІН НА ПРОЦЕСИ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ЗРОСТАННЯ	165
Дзеркаль М. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ДОРОСЛИХ	170
Довиденко А. ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ	173
Донченко М. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНОМУ ВИГОРАННЮ	176
Євсюков І. ПРОФЕСІЙНА СТАГНАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	179
Жданов М. ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	183
Козаков А. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ З ТИПАМИ ТЕМПЕРАМЕНТУ	187
Колосовська В. ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ІТ-СФЕРИ	192
Колтунова І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ПЕРСОНАЛУ ДКВС	194
Лівик М. ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	198
Макаренко Ю. ВПЛИВ ЧИННИКІВ СТРЕСУ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ НА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	200
Молдаван В. ПРОВОКАТИВНИЙ ПІДХІД У НАДАННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В ПЕРІОД ВІЙНИ: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ	204
Наулік Н. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ В КУРСАНТІВ	209
Нестерук К. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВДЯЧНОСТІ І ПЕРЕЖИВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ	213
Панченко Г. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПТСР У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	217
Передня О. СУБ'ЄКТИВНЕ СОЦІАЛЬНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРАЦІВНИКІВ ДКВС УКРАЇНИ	221
Платонов В. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ	224
Пучкова Т. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	228

ВІТАЛЬНІ СЛОВА

Шановні учасники конференції та гості!

Від імені Департаменту з питань виконання кримінальних покарань вітаю вас з початком роботи Міжнародної конференції «Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи в умовах євроінтеграційних процесів».

Ця подія є важливим майданчиком для обговорення актуальних питань, які постають перед науковою та практичною спільнотою у сфері виконання кримінальних покарань. Успішна інтеграція теоретичних напрацювань у реальну практику є запорукою формування справедливої, ефективної та сучасної системи виконання покарань, що відповідає європейським стандартам.

Україна як держава, що впевнено крокує шляхом євроінтеграції, стикається з викликами, які вимагають нових підходів, упровадження кращих міжнародних практик та систематичної модернізації. Ця конференція об'єднує експертів, науковців, практиків і представників міжнародних організацій задля конструктивного діалогу та пошуку інноваційних рішень.

Упевнений, що ваші дискусії, обмін досвідом та експертними ідеями сприятимуть розробці ефективних рекомендацій, які стануть основою для реформ і позитивних змін у сфері кримінальної юстиції.

Щиро бажаю кожному з вас плідної роботи, цікавих виступів і дискусій, а також нових партнерств, які принесуть користь як міжнародній спільноті, так і нашій державі.

Дякую за вашу відданість справі, професіоналізм і прагнення до змін.

***З повагою
начальник Департаменту з питань виконання
кримінальних покарань
Сергій ГРЕЧАНЮК***

**Dear colleagues, guests,
participants, and organizers!**

I am delighted to welcome you to our Academy for this international conference that brings together scientists, practitioners, and researchers from various parts of the world.

First of all, let me express our deep gratitude to the Armed Forces of Ukraine. Thanks to their courage and bravery, we have the opportunity to hold such important events and continue our educational and scientific activities. Their heroic deeds inspire us to work even harder for the future of our country.

The theme of our meeting – integrating theory into practice in the context of European integration – is highly relevant not only for modern Europe but also for Ukraine, which is confidently moving towards integration into the European community and is an inseparable part of it.

European integration processes require us to adopt new approaches, adapt our knowledge to modern challenges, and respond quickly to changes. This is why it is so important to find effective ways to apply theoretical research to real life. I am confident that today's event will serve as a platform for exchanging ideas, finding new solutions, and shaping a shared vision for development in various fields.

I would like to sincerely thank the participants of the conference, our guests, and my colleagues who have worked hard to create a comfortable and creative environment for us today.

I wish all participants productive work, fresh ideas, and pleasant communication. May each of us find inspiration and partners here for future projects.

Wishing you success and a great mood!

***Kind regards,
Acting Rector of the Penitentiary Academy of Ukraine
Yuliia PETROVSKA***

Владислав Платонов,
доктор філософії (PhD) зі спеціальності «Психологія»,
науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії екстремальної та кризової психології
науково-дослідного центру
Національного університету цивільного захисту України

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ

Соціальні виклики сьогодення значною мірою впливають на вектор наукових пошуків у психології. Процеси, які відбуваються в сучасному суспільстві, потребують їх дослідження та пояснення феноменів, що виникли під впливом соціально-політичних і інформаційних подій. Наразі вектори наукових досліджень спрямовані на визначення актуальних змін особистості та суспільства в цілому. Не менш важливими є наукові розробки в секторі безпеки та оборони України й допоміжних професій.

Окремою сферою досліджень у межах професій, які пов'язані з прямим ризиком для життя, є діяльність Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС). Окрім ресурсного та матеріального забезпечення служби, важливим компонентом є психологічна складова. Вона дає змогу забезпечити підбір кваліфікованих кадрів, підтримку здорового соціально-психологічного клімату та проводити ефективну роботу з населенням в надзвичайних ситуаціях.

Останні дослідження показують, що наукові розробки в межах психології діяльності в особливих умовах значною мірою були спрямовані на дослідження особистості фахівця-рятувальника та особливості реагування і поведінки постраждалих. У цьому випадку доцільно розглянути вказані категорії окремо [3].

Дослідження особистості працівників професій у сфері цивільного захисту України було спрямоване на визначення їх професійно важливих якостей, особливостей реагування на надзвичайні події, особливостей групової взаємодії та напрями професійного розвитку. Результати наукових досліджень за ци-

ми напрямами знаходять своє відображення у створенні наказів про психологічне забезпечення, методичних рекомендацій, що спрямовані на психологічну підтримку фахівців ДСНС та їх відновлення після пережитих травмувальних ситуацій. Основні вектори наукових пошуків охоплюють такі аспекти:

- результати професіографічного аналізу діяльності в межах професій ДСНС дозволяють використовувати критерії, які доцільно висувати до кандидатів;

- розробки досліджень особливостей реагування на стрес та травмувальні події, які пережив рятувальник, дозволяє розробити комплекс заходів (тренінгів) для відновлення та психологічної підготовки;

- дослідження групової взаємодії фахівців у підрозділах ДСНС дозволяють прогнозувати та уникати можливих конфліктів, а також сприяти злагодженню та згуртованості рятувальних підрозділів ДСНС;

- вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості рятувальників з метою визначення якостей, які можуть бути допоміжними в процесах адаптації й збереження особистісного потенціалу.

Ці напрацювання є результатом дисертаційних досліджень з психології діяльності в особливих умовах, які було впроваджено в практичну діяльність психологів ДСНС у роботі з персоналом [4].

Дослідження особливостей реагування й переживання травматичної ситуації постраждалим населенням спрямовані на визначення основних типів психологічного стану, в якому перебуває постражданий. Результати наукових досліджень цього напрямку дали поштовх для таких розробок:

- алгоритмів надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню в умовах надзвичайної ситуації;

- правил і нормативів проведення евакуаційних заходів із зон надзвичайних ситуацій;

- методичних рекомендацій щодо інформування населення про негативні психічні стани, які можуть бути викликані гострою реакцією на стрес та пережиту травмувальну ситуацію.

Створені інструкції з вищенаведених напрямів роботи є прямими результатами дисертаційних робіт, де досліджуванім об'єктом були особистість та когнітивна сфера постраждалого населення.

Таке поле наукових інтересів обумовлене тим, що допоміжні та ризиконебезпечні професії потребують наукового забезпечення й постійного оновлення методичної бази. Пов'язано це зі швидкими темпами розвитку суспільства та інформаційного середовища, в якому знаходиться населення. Зі свого боку наука повинна оперативно реагувати на актуальні проблеми теперішнього часу [1]. Мати можливість прогнозувати розвиток подій та забезпечувати діяльність практичних працівників якісними розробками. Це відкриває можливість попередити та випереджати можливі події, дає змогу сформуванню значну базу практичних методів для своєчасного вирішення тих викликів, з якими можуть стикнутися психологи ДСНС [2].

Таким чином, важливим аспектом наукових розробок залишається адаптація результатів наукових досліджень до потреб психологів ДСНС. Інтеграція результатів наукових досліджень у діяльність екстремальних психологів потребує взаємодії між науковими установами та практичними підрозділами в системі ДСНС. Тому на основі аналізу подій та постійного зворотного зв'язку можна створити ефективні методи роботи з персоналом і надання допомоги постраждалим.

Список використаних джерел

1. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка; НУЦЗУ. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2017. 512 с.
2. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія. / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка. Харків: ФОП Панов А. М., 2022. Том II. 436 с.
3. Генезис вітчизняної спеціальності 19.00.09 – «Психологія діяльності в особливих умовах»: монографія / В. В. Кердивар, Я. О. Овсяннікова, Л. А. Перелигіна, Д. С. Похілько та ін.; за заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Харків: Факт, 2024. 315 с.
4. Приходько І., & Тімченко О. Сучасні підходи до структурно-функціонального моделювання професійної діяльності фахівців Міністерства внутрішніх справ України. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. № 72 (2). С. 113–127.

Наукове видання

**ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРІЇ У ПРАКТИКУ:
ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ, ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**INTEGRATION OF THEORY INTO PRACTICE:
PROBLEMS, SEARCHES, PROSPECTS IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION
PROCESSES**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 22 листопада 2024 року)**

*У двох томах
Том 1*

Відповідальні за випуск	А. С. Квітка, С. А. Нестеренко
Редактори літературні	Л. М. Сила, О. П. Махотко
Комп'ютерна верстка і макетування	Ю. О. Чайковський

Підписано до друку 06.01.2025 р. Формат 60×84/16.
Друк різнографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 24,94.
Тираж 100 пр. Зам. № 131(1)/24.

Редакційно-видавнича група Пенітенціарної академії України
14000, м. Чернігів, вул. Гонча, 34.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 8016 від 23.11.2023 р.